

////////////////////////////////////

TOELICHTING GESELECTEERDE PERCELEN NITRAATRESIDU

////////////////////////////////////

INHOUD

1	Geselecteerde bedrijven	3
2	Geselecteerde percelen	3
3	De nitraatresidubepaling is verplicht	4
4	Vraag uw nitraatresidubepaling tijdig aan	4
4.1	Hoe vraagt u de staalname aan bij een labo?	4
4.2	Doe uw aanvraag tijdig en volg ze nauwgezet op	4
4.3	Nieuwe staalnamemethode	5
4.4	Meerdere bemonsteringen mogelijk	5
5	Zorg ervoor dat de bemonstering kan doorgaan	5
6	Meldingen?	5
6.1	Wat moet u vooraf melden	6
6.2	Teeltschade of oogstmislukking door droogte niet vooraf melden	6
6.3	Onregelmatigheden tijdens de bemonstering?	7
7	Het nitraatresidu: resultaat en evaluatie	7
8	Contactgegevens Mestbank in uw regio	7
9	Belangrijke linken	7

1 GESELECTEERDE BEDRIJVEN

Tot en met 2024 moest elke landbouwer met een overschrijding van het nitraatresidu, het jaar erna op eigen kosten een of meerdere nitraatresidubepalingen laten uitvoeren. Ook bedrijven die een vrijstelling van de gebiedsgerichte maatregelen hadden, moesten jaarlijks op minstens één perceel het nitraatresidu laten bepalen. Die 'standaard' nitraatresiduverplichting valt weg. Vanaf 2025 worden er alleen nog **doelgerichte bedrijfsevaluaties** uitgevoerd. Met bedrijfsevaluatie wordt bedoeld: het laten nemen van stalen op verschillende percelen van hetzelfde bedrijf. De Mestbank duidt de bedrijven aan die zo'n evaluatie moeten laten uitvoeren.

Voor de doelgerichte selectie van bedrijven wordt gebruik gemaakt van de bedrijfsgegevens waarover de Mestbank beschikt, zoals onder meer de verbouwde teelten, het gebiedstype waarin de percelen gelegen zijn, de mestproductie, de aanvoer, afvoer en het gebruik van meststoffen, nitraatresidumetingen, ... Deze parameters, of combinaties ervan, worden gecategoriseerd en elke categorie krijgt een score. De weging van de criteria verandert elk jaar, zodat de selectie altijd aansluit bij de aspecten waarop in de campagne gefocust wordt. Wanneer een bedrijf in een bepaald jaar aangeduid wordt voor een bedrijfsevaluatie betekent dit dus dat het een aantal kenmerken heeft waardoor het binnen een bepaalde focusgroep voor dat jaar valt.

Daarnaast kan een bedrijf ook **zelf een aanvraag** gedaan hebben om een bedrijfsevaluatie van het nitraatresidu uit te voeren. Dit kan zijn om de maatregelen na een eerdere negatieve evaluatie stop te zetten of om een vrijstelling te krijgen voor de gebiedsgerichte maatregelen.

2 GESELECTEERDE PERCELEN

De percelen die aangeduid werden voor de bedrijfsevaluatie van het nitraatresidu, vindt u terug in de nieuwe staalname applicatie SNapp2 bodem op het [Mestbankloket](#) in de rubriek Staalnames. Onder het menu Verplichtingen > Nitraatresidu vindt u een overzicht van de geselecteerde percelen. Hier kan u via de knop 'geselecteerde percelen' een pdf met een gedetailleerd overzicht van de aangeduide percelen downloaden.

Op al deze percelen moet u, op eigen kosten, het nitraatresidu laten bepalen en moet u zelf de staalname aanvragen bij een erkend labo. Deze staalname moet uitgevoerd worden tussen 1 oktober en 30 november.

In het overzicht van de geselecteerde percelen vindt u de volgende informatie:

- het perceelnummer. Dat is het volgnummer dat wordt vermeld in kolom 1 van uw verzamelaanvraag.
- de hoofd- en nateelt en de oppervlakte (ha) van het perceel, zoals aangegeven op uw verzamelaanvraag (toestand op 30/6).
- het aantal bodemstalen dat op het perceel genomen moet worden. Dat vindt u terug in de kolom 'Deelstalen'.
 - o Per 5 ha moet een bodemstaal genomen worden van het bodemprofiel van 0 – 90 cm.

- Bij percelen groter dan 5 ha, zal de staalnemer het perceel opdelen in gelijke delen, volgens het aantal te nemen bodemstalen.
- per perceel het nitraatresidutype en het gebiedstype waarin het perceel ligt en de drempelwaarden.
 - Het nitraatresidutype wordt bepaald door de teelt(en) op uw perceel en voor sommige teeltgroepen ook door het bodemtype van uw perceel.
 - Het nitraatresidutype en het gebiedstype bepalen samen de 1ste en 2de nitraatresidudrempelwaarde die van toepassing zijn op uw perceel.

3 DE NITRAATRESIDUBEPALING IS VERPLICHT

U bent er zelf verantwoordelijk voor dat uw percelen bemonsterd worden. Als de Mestbank niet van al uw percelen een analyseresultaat ontvangt, zult u per ontbrekend deelstaal een administratieve geldboete krijgen van 150 euro. Als u de afgelopen vijf jaar ook al zo'n boete opgelegd kreeg, wordt deze boete verhoogd naar 225 euro per ontbrekend deelstaal. Als u bovendien in 2025 een bedrijfsevaluatie moest uitvoeren en deze niet (volledig) uitvoerde of deze boven de 2de drempelwaarde lag, dan bedraagt de boete 250 euro per hectare (toegepast op uw volledige bedrijfsareaal).

Bovendien wordt een niet of onvolledig uitgevoerde bedrijfsevaluatie automatisch beschouwd als een bedrijfsevaluatie boven de 2de drempelwaarde waardoor u bepaalde maatregelen zal opgelegd krijgen. Meer informatie hierover vindt u in de rubriek 'Beoordeling van het nitraatresidu' op de webpagina [Nitraatresidu](#).

4 VRAAG UW NITRAATRESIDUBEPALING TIJDIG AAN

U bent er zelf verantwoordelijk voor dat het nitraatresidu bepaald wordt en moet dus zelf de staalname aanvragen bij een labo.

4.1 HOE VRAAGT U DE STAALNAME AAN BIJ EEN LABO?

Bezorg de aanvraag voor de staalname digitaal aan uw labo, via de vernieuwde staalname-applicatie SNAp2-bodem op het [Mestbankloket](#) (rubriek Staalnames).

De laboratoria die actief zijn tijdens de nitraatresiducampagne 2026 en hun contactgegevens vindt u in dit [overzicht](#).

4.2 DOE UW AANVRAAG TIJDIG EN VOLG ZE NAUWGEZET OP

Doe uw aanvraag zo snel mogelijk en bij voorkeur voor 1 oktober. Anders loopt u het risico dat uw labo de staalname niet meer kan inplannen en uw aanvraag weigert. Het louter indienen van een aanvraag bij een of meerdere labo's is niet voldoende om aan uw verplichting te voldoen. U moet **zelf opvolgen of het labo uw aanvraag effectief heeft aanvaard**.

4.3 NIEUWE STAALNAMEMETHODE

Vanaf 2026 wordt overgestapt op een nieuwe staalnamemethode, de zogenaamde [gestratificeerde bemonstering](#). Die methode zorgt ervoor dat de bemonsteringspunten beter over het perceel verspreid worden en er worden ook meer boringen uitgevoerd. Daardoor wordt de staalname nauwkeuriger maar zal ze doorgaans ook meer tijd in beslag nemen dan vroeger het geval was. Dit zal een impact hebben op de kostprijs. Informeer daarom vooraf bij het labo naar de kostprijs van de staalnames.

4.4 MEERDERE BEMONSTERINGEN MOGELIJK

Het staat u vrij om het nitraatresidu op uw perceel of percelen meerdere malen te laten bepalen. Houd er echter rekening mee dat alleen nitraatresidubepalingen uitgevoerd in de periode van 1 oktober tot en met 30 november geldig zijn. Als een perceel meerdere keren bemonsterd wordt, worden alle analyseresultaten in rekening gebracht. Het nitraatresidu van het perceel is dan het gemiddelde van alle bemonsteringen.

5 ZORG ERVOOR DAT DE BEMONSTERING KAN DOORGAAN

Zorg ervoor dat de staalnemer **toegang heeft tot het perceel** en dit **volledig** en op een **veilige** manier kan bemonsteren.

Als de toegang tot het perceel afgesloten is, zorg er dan voor dat u de nodige afspraken maakt met de staalnemer om hem toegang tot het perceel te verlenen. Ook als u een perceel gebruikt van iemand anders, is het uw verantwoordelijkheid om de eigenaar of overige gebruiker(s) op de hoogte te brengen, zodat de bemonstering kan doorgaan. Verwittig uw labo of staalnemer ook alleszins wanneer er dieren op het perceel aanwezig zijn.

Als u weet dat een geselecteerd perceel mogelijk niet op een normale of veilige manier of niet volledig kan worden bemonsterd, moet u dat vooraf melden (zie ook punt 6.1). Als de staalnemer ter plaatse moet vaststellen dat er geen stalen genomen kunnen worden, om redenen die u vooraf kon voorzien maar niet gemeld hebt, dan bent u verantwoordelijk en wordt dit beschouwd als een ontbrekende staalname (zie ook punt 3).

6 MELDINGEN?

Meldingen over de aangeduide percelen of over de nitraatresidubepalingen kan u doen via mail:

- Ligt uw bedrijf in Oost- of West-Vlaanderen? Mail dan naar nitraat.west@vlm.be
- Ligt uw bedrijf in Antwerpen Limburg of Vlaams-Brabant? Mail dan naar nitraat.oost@vlm.be

Van elke melding ontvangt u een automatische bevestiging via mail. Van zodra uw melding behandeld is, wordt het antwoord op uw melding gepubliceerd op het Mestbankloket en wordt u hiervan verwittigd via de berichtenbox.

6.1 WAT MOET U VOORAF MELDEN

Alle situaties of omstandigheden die ertoe kunnen leiden dat een geselecteerd perceel **niet op een normale of veilige manier of niet volledig** kan bemonsterd worden, moet u vooraf en **uiterlijk op 30 september 2026** melden.

Een normale bemonstering vereist dat het perceel vrij toegankelijk of bereikbaar is en volledig kan bemonsterd worden. Dat is bijvoorbeeld niet het geval als:

- recent bouw- of grondwerken uitgevoerd werden of als deze aan de gang zijn of gepland zijn op (een deel van) het perceel, ongeacht of die werken in uw opdracht of in opdracht van derden gebeuren. Ook als u nog niet exact weet wanneer de werken zullen starten, moet u dat vooraf melden. Voeg de bewijsstukken van de (geplande) werken bij uw melding;
- het perceel niet vrij toegankelijk is bijvoorbeeld omdat het in een militair domein ligt;
- het perceel niet of niet meer in landbouwgebruik is;
- het perceel na 30 juni nog gesplitst werd.

Als er dieren op het perceel aanwezig zijn die een risico inhouden voor de veiligheid van de staalnemer, moet u dat ook vooraf melden. Verwittig sowieso ook altijd uw labo of staalnemer wanneer er nog dieren op het perceel staan.

6.2 TEELTSCHADE OF OOGSTMISLUKKING DOOR DROOGTE NIET VOORAF MELDEN

Ook wanneer er op een geselecteerd perceel teeltschade of oogstmislukking is als gevolg van de weersomstandigheden, moet het nitraatresidu bepaald worden. Het heeft dus geen zin om vooraf teeltschade te melden of hiervoor documenten in te dienen.

Als er ten gevolge van een overschrijding maatregelen opgelegd worden, worden deze begin 2027 op het Mestbankloket gepubliceerd. Pas nadat er maatregelen opgelegd worden, kan u hiertegen een bezwaar indienen. Ernstige teeltschade kan een element zijn in de bezwaarbehandeling voor zover er een verband is met een verminderde stikstofopname waarop niet geanticipeerd kon worden of met een verminderde stikstofopname die niet geredimeerd kon worden.

Als u teeltschade wenst aan te halen in uw bezwaar, moet u hiervoor overtuigende bewijsstukken voorleggen. Bij voorkeur is dat het volledige verslag opgemaakt in het kader van de brede weersverzekering. Als u hier niet over beschikt, voegt u een uitgebreid schadedossier toe aan uw bezwaar. Dat schadedossier bevat minstens een uitgebreide beschrijving van de aard en omvang van de schade, een berekening en raming van het percentage geleden schade en een gedetailleerd fotoverslag waaruit de aard en omvang van de schade duidelijk blijkt (met minstens 1 foto met geografisch herkenningspunt).

6.3 ONREGELMATIGHEDEN TIJDENS DE BEMONSTERING?

Als u denkt dat de bemonstering niet correct uitgevoerd werd of als u onregelmatigheden vaststelt tijdens de bemonstering, kunt u dit ook melden via mail. De Mestbank zal een onderzoek instellen naar de gemelde onregelmatigheden en brengt u op de hoogte van het resultaat.

7 HET NITRAATRESIDU: RESULTAAT EN EVALUATIE

De analyseresultaten worden door het labo automatisch opgeladen. Zodra die beschikbaar zijn, kunt u ze raadplegen op het [Mestbankloket](#) in de staalnameapplicatie SNapp2-bodem.

Vanaf half oktober zal u daar ook de **voorlopige** bedrijfsevaluatie kunnen raadplegen. De voorlopige evaluatie houdt alleen rekening met de op dat ogenblik bekende analyseresultaten. Houd er rekening mee dat bij een bedrijfsevaluatie een voorlopige evaluatie pas mogelijk is als voor elk van de geselecteerde percelen een nitraatresidu-analyse beschikbaar is. Begin 2027 wordt dan de definitieve evaluatie van uw analyseresultaten gepubliceerd.

Op de webpagina [Nitraatresidu](#) vindt u meer informatie over de drempelwaarden, hoe het nitraatresidu geëvalueerd wordt en wat de gevolgen zijn bij een overschrijding.

8 CONTACTGEGEVENS MESTBANK IN UW REGIO

Mestbank Regio Oost	
VLM Regio Oost (Vlaams-Brabant, Antwerpen en Limburg): Koning Albert II-laan 15 bus 154, 1210 BRUSSEL	nitraat.oost@vlm.be T 02 543 76 30 – kies 3 in het keuzemenu
Mestbank Regio West	
VLM Regio West (West- en Oost-Vlaanderen): Koning Albert II-laan 15 bus 153, 1210 BRUSSEL	nitraat.west@vlm.be T 02 543 76 29 – kies 3 in het keuzemenu

9 BELANGRIJKE LINKEN

[Mestbankloket](#) - rubriek Staalnames > SNapp2-bodem voor:

- het overzicht van uw geselecteerde percelen
- het aanvragen van uw staalnames

Zodra het labo de resultaten ingeladen heeft, kunt u daar ook de resultaten en de voorlopige evaluatie ervan raadplegen.

Op de webpagina [Nitraatresidu](#) vindt u algemene informatie over het nitraatresidu, de nitraatresidudrempelwaarden en de beoordeling van het nitraatresidu.

Op de webpagina [Nitraatresiducampagne 2026](#) vindt u onder meer een [overzicht van de labo's](#) die actief zijn tijdens de nitraatresiducampagne 2026.